

Visitaforedrag

Visitas i Vår Frelzers menighet, 13. – 18. mars

Innledning

En fireåring sykler rundt mellom bordene i menighetshuset. Diakonen småprater med gamle kjente under broa. Konfirmanten tenner lys og bærer kors i gudstjenesten. Bedehuskapellet på Røvær rommer hundreårs historie og livet på øya nå. Klokkespillet klinger over byen. Kantoriet synger seg inn i påsken.

Alt dette er Vår Frelzers menighet.

Tusen takk for en flott mottakelse, i byen og på Røvær! Det er en stor opplevelse å være på visitas. Det er imponerende å se alt denne menigheten får til og den kvaliteten som preger arbeidet.

Dere er en menighet som er ett med byen og stedet dere hører til, som bryr dere om store og små, de som har enkle liv å leve og de som sliter, de som kommer når det skal feires de som vil ha kirke til hverdags, de som synger og de som sørger,

At dere vil være en kirke for byen er ikke bare fine ord. For dere er det praksis. Det har vi sett denne uka.

Visitasen

Jeg har møtt ansatte med stor erfaring, sterkt engasjement og høy faglig kompetanse. Jeg har møtt dyktige og ansvarsbevisste frivillige ledere og medarbeidere. Jeg har møtt lokalsamfunnet på Røvær, på en strålende dag, og møtt både fortellingene fra fortiden og kvaliteten i samfunnet som er der i dag. Jeg har gått «diakongang» med Arve, vært på Supertorsdag, sett livet på Forandringshuset, opplevd Maritimt Forum, møtt en ordfører som vil at byen skal være preget av gode verdier, sett en kantor som koser seg, unge musikere som alt holder høy kvalitet og fått være i det flotte kirkebygget, som er stort, vakkert og varmt nok til å romme hele livet.

Selv om jeg er født i byen og ikke synes det er så langt til Haugesund, har jeg disse dagene blitt bedre kjent med innsiden. Jeg skjønner hvorfor dere er glade i både kirken, byen og menigheten her. Jeg skjønner hvorfor dere deltar og hvorfor dere bruker tid og krefter for å bevare og åpne kirken for nye.

Hva handler kirken om?

Jeg tror det handler om at vi har noe i kirken som ikke finnes andre steder. Kirken handler om noe større enn virksomheten og aktivitetene vi driver. Kanskje kan vi si at den handler om Guds nærvær?

Da må vi med en gang ta noen forbehold: Gud er større enn oss. Gud omfattes ikke av vår erfaring, og vi skal være veldig forsiktige med å stille krav til hvordan opplevelsen av å tro på Gud skal være. Vi skal være raus med hverandres undring, tvil, ulike troshistorier og ulike liv.

Men det er Skaperens, Frelserens og Åndens nærvær som dypest sett bærer kirken. Når det feires gudstjeneste, synges salmer, når det kommer en diakon eller en diakonal medarbeider på besøk, når en turist setter seg ned i kirkebenkene og ser seg om, når dåpsvannet risler over et spedbarn, når konfirmantene blir bedt for, når Guds ord forkynnes, da vi midt i vår tro og vår tvil ane noe større, en varme, en tiltale og et nærvær.

Dette visitasforedraget skal derfor si litt om hvor dette nærværet finnes i Haugesund og i Vår Frelseres menighet. Det er dette «noe» som gir menighetsarbeidet betydning og kraft.

Gudstjeneste

Da må jeg si noe om gudstjeneste. Gudstjenestene er bygd på bibelske mønstre, bibelske fortellinger og tusenårige tradisjoner i kirken. Velsignelsen som avslutter gudstjenesten er minst 3 000 år gammel. Folk har bedt "Kyrie, eleison" - Herre, vis din omsorg for meg, i snart 2 000 år. Det var Jesus selv som sa vi skulle feire nattverd. Dåpen har alltid vært veien inn i menighetsfellesskapet, en livsforvandlende hendelse der Guds nåde tar oss inn i seg og gjør oss nye. Vi synger sammen med kristne fra alle tider.

Når vi feirer dåp og nattverd og når vi hører evangeliet, da tar vi imot Guds nåde der Jesus og apostlene sa vi ville finne den. Både dåpen og nattverden er synlige og konkrete, helt uavhengige av våre prestasjoner, helt uten krav til at vi skal føle noe, men hellige handlinger som lengselen, troen og selvforståelsen vår kan knytte seg til.

Utfordringen med gudstjenesten er nok heller at rikdommen i den er så stor at vi kan ha vanskelig for å ta den inn enn at den mangler innhold. Til dels er det også en kunst å gå på gudstjeneste, fordi det er noe annet enn en forestilling, det er en hellig handling vi opplever sterkest om vi deltar.

Det betyr ikke at pedagogikk og tilrettelegging er uvesentlig! Våre ord kan forkludre gudstjenesten og andre ting kan fylle sinnet.

Samtalen om gudstjenesteformer og hvordan flere skal oppdage gudstjenesten er viktig, ikke minst må vi lete etter det som kan åpne gudstjenesten for nye generasjoner og grupper. De samtalene er i gang også her. Men å fokusere på form innebærer også en risiko for å gå glipp av det vesentlige, som er uavhengig av form, at Gud er til stede, i kirken, i bønnene, prekenen og sakramentene – som også formidles i musikken.

Kirkemusikk

Dere er en menighet der kirkemusikken får blomstre. På kulturkvelden på torsdag fikk jeg høre hvor vakkert kantoriet kan synge. Her i det store kirkerommet kommer orgelet til sin rett.

Samtidig ser vi at kirkemusikken, og etter hvert også salmetradisjonen, er en ukjent tradisjon for mange. Mye kommuniserer umiddelbart, uavhengig av erfaring og bakgrunn, mens andre deler av den krever kristen kunnskap eller musikalsk erfaring for å gi fullt utbytte. Derfor er pedagogikk og formidling en viktig del av den kirkemusikalske tjenesten i menigheten i dag.

Haugesund har mange musikalske ressurser utenfor kirken. Den musikalske kulturen er mangfoldig. Det gir kirken flere strenger å spille på.

Menigheten har en kirkemusikalsk plan som både setter ord på kirkelige og musikalske verdier og peker på tiltak. Jeg blir glad når jeg ser at menigheten arbeider med salmer i

trosopplæring og er så bevisste på at noen salmer skal brukes ofte. Det er flott at menigheten har et aktivt korarbeid. Korene har stor egenverdi både musikalsk, sosialt og som menighetsutvikling – og betyr mye for gudstjenestelivet. Det er mye i både livet og teologien som uttrykkes best i musikk.

Kirken i sentrum

Dette er en bymenighet, med en kirke som ligger midt i sentrum, og med et menighetshus like ved. Det gir unike muligheter. Kirken forkynner bare med å stå der, og den er hele byens kirke, med åpne dører for livets mangfold.

Jeg er imponert over hvordan prost, stab og menighetsråd er bevisste på dette. Vår Frelzers menighet har en grunntenkning om sammenhengen med livet i byen som gjør at den fungerer godt som kirke for alle. Dere samarbeider med festivaler, åpner for cruiseturister og tilbyr et mangfold av konserter, med kjente og nye artister. Slik får mange oppleve at dette er et rom som ikke er atskilt fra livet, men midt i.

Ikke alle oppsøker gudstjenester eller menighetsaktiviteter. Derfor er det ekstra viktig å se at det å være kirke for byen er en kjerneoppgave. Kirken må være der folk er. I en sentrumsmenighet gir dette viktige muligheter, med verdi også utenfor soknegrensene. Jeg håper dette vil fortsette.

Samarbeid med kommunen om kirken som turistattraksjon er det også viktig å følge opp, her har byen, turistene og menigheten felles interesser og muligheter. Det skal ikke bare være i katedralene i Europa folk kan oppleve et rom som taler til dem. Det kan skje her hjemme også, også slik vi hørte det torsdag kveld i Arnstein Olaisens tekst.

Diakoni

Menigheten har en identitet som diakonal menighet, vi kan snakke om menighetens DNA. Diakonien er profesjonell, strategisk og godt forankret.

Tyngden i livet varierer. Dagene våre kan være lette, enkeltvis eller i lange perioder, men det er også mye i livet som er alvorlig. Vi blir ikke lykkelige av å satse på å leve uavhengige av fellesskap. Vi mister og sørger. Vi lever i både gode og krevende relasjoner. Vi blir syke. Det er normalt at livet ikke er enkelt.

Mye i kirken handler om dette. Jesus har gitt oss både håp og retning. I kirken ber vi, og vi strekker oss etter å handle i tråd med det Jesus har lært oss. Menigheten bør være et fellesskap av omsorg, både uorganisert og i tiltak, som sorggrupper, samtaler, kontakt med rusavhengige, tilbud til eldre og tilbud om fellesskap på ulike arenaer.

Menighetene i Haugesund og kommunen har et svært viktig samarbeid som handler om å støtte mennesker i den siste fasen av livet. Kirken har kompetanse og erfaring å bidra med, både når det gjelder samtaler, sorg og spørsmål som dukker opp i siste del av livet.

Kommunen gir uttrykk for at dette samarbeidet er viktig, fungerer godt og er nødvendig å holde på videre. Samhandlingsreformen i helsevesenet legger opp til at alle skal få åndelig omsorg.

Vi hører at helsepersonell her i byen setter pris på kirkens bidrag både med kompetanse og i praktisk samarbeid. Ikke minst finnes det mange fortellinger om hva dette betyr for de som møter kilder til håp, mening og fred i den siste delen av livet. De får lov til å ta vare på hvem de er som hele mennesker også i denne fasen.

Menigheten har også en lang og verdifull tradisjon for å inkludere mennesker med utviklingshemming. Lørdagskaféen er et godt møtested. Når deltakerne her er med på gudstjenesten, blir hele fellesskapet rikere. Inkluderingsarbeidet er et godt eksempel på at diakoni ikke er en enveisrelasjon. Alle som er med, får noe.

Som ordføreren sier, ønsker Haugesund å være en by for haugesundere fra hele verden. Det opplevde vi konkret på Forandringshuset. Omtanke for verden blir også tydelig i menighetens misjonsengasjement. Både SAT-7 og Stefanusbarna i Kairo er gode prosjekter, som blir integrert i menighetsarbeidet. Det er fort gjort å kaste bort tid og penger, men bruker vi tid og penger på misjon blir det til noe stort!

Det går en vei til å finne Guds nærvær inn til kirkerommet og gudstjenesten. Og det går veier mellom oss, gjennom nestekjærlighet, fellesskap, omsorg og støtte, både til dem vi har nærmest og der vi ser vi kan bety noe i en større sammenheng.

Barn, unge og trosopplæring

På Røvær er barneforeningen over 50 år. Her i byen er Barn er bra-festivalen 30 år. Den er blitt så stor at nesten alt som kan krype og gå av lag og foreninger må dra den sammen, men den begynte i kirken og kirken er fortsatt en tydelig bidragsyter. Det må være stas å være barn i Haugesund i høstferien.

KeyStone tensing har også snart jubileum. De har vært viktige for menigheten i mange år, og her er det enda større muligheter for samarbeid framover.

MILK- og LIV-kurs gir gode opplevelser og ledertrening. Vi kan håpe at flere av dem som deltar her også får lyst til å jobbe i kirken. Det er et felles satsingsområde vi har for tiden, vi trenger flere nye kirkelig ansatte framover, spesielt prester og ansatte som vil jobbe med barn og unge.

Det er ingenting å si på kvaliteten på trosopplæringstilbudet i menigheten. Akkurat her kan det være en utfordring at kirken ligger i sentrum, mens mange bor i boligområder rundt og må krysse usynlige grenser inn til sentrum for å delta. Tilbudene er gode, men den store bredden av medlemmene har ikke oppdaget dem. Det er flott at menighetsrådet har fokus på dette og vil begynne å satse et konkret sted, på 4-5-åringene.

Kanskje kan det ligge muligheter i mellomstore prosjekttiltak, tiltak som er lange nok til at de som kommer blir litt kjent med hverandre, men ikke så lange at de blir utfordrende for familiene å få plass til i en travel hverdag.

Alle skolene deltar på skolegudstjenester, og kirke-skolesamarbeidet er godt. Det ligger også godt til rette for samarbeid med barnehager.

Det er viktig at menigheten prioriterer å inkludere flere familier, unge voksne, ungdom og barn i gudstjenestene. Barn kan delta med oppgaver i gudstjenesten og trekke til seg atmosfæren, også når tankeinnholdet i praksis ofte retter seg mot voksne. Hold gudstjenester med god tilrettelegging. Det er bra at menighetsrådet er opptatt av denne utfordringen.

Samtidig kan det ligge vekstmuligheter blant andre grupper. Det blir flere eldre i samfunnet også. Kirken er allerede en viktig arena for mange eldre, og det vil den fortsatt være. Kanskje er dette en gruppe det er lettere å nå?

Å formidle kristen tro

I stort handler menighetsliv ikke bare om tiltak og strategier. Det handler om å formidle kristen tro, på en troverdig, forståelig, tiltrekkende og tilgjengelig måte.

Dere har mange ressurser, i musikk, bygninger, dyktige ansatte, engasjerte frivillige, kloke tillitsvalgte og god kontakt med lokalsamfunnet.

Jeg tror kirken forvalter noen mysterier, tradisjoner og verdier som mange flere ville hatt glede av å oppdage. Det kan vi hvis kirken våger å være tydelig, glad og utadvendt i tro og handling.

Jeg er glad for at det er opprettet kontakt mellom Haugesund og Karmøy om framtiden for Skåredalen. Det var riktig å ikke fortsette med et prosjekt som ikke slo rot, men dersom området blir stort nok som egen bydel, vil det være viktig at kirken er til stede. Dette er også viktig i den langsiktige kontakten med kommunene.

Veien videre

Vekst for kirken kommer neppe gjennom strategier og planverk alene, selv om det er viktig å være strategisk, prioritere klokt, arbeide konkret og se på relasjonen mellom tiltak og oppnådde mål, slik menighetsrådet gjør.

«Jeg plantet, Apollos vannet, men Gud gav vekst», sier Paulus (1. Kor. 3,6). «For uten meg kan dere ingen ting gjøre», sier Jesus (Joh. 15,5). Det blir kanskje litt svulstig på en alminnelig kirkekaffe eller i et menighetsråd, men ta med at kirken bærer bud om en annen verden, et Gudsrike, som i Jesus Kristus og i hans kirke møter vår verden, for å forvandle den og for å føre oss til Gud.

Det er prosjektet. Vi må stadig spørre oss selv hvordan vi kan bidra til at Guds rike og Jesus Kristus blir synlig akkurat hos oss.

Jeg har sett at Gudsriket skjer i gudstjenestearbeid, i konfirmantplan, i diakonien, i kirkemusikken, i innsatsen som ansatte og frivillige legger ned, i den kjærligheten så mange viser til kirken sin, i samfunnet på Røvær og i kirken midt i byen. Guds rike er midt i blant dere! Gled dere i Herren!

Det kan og skal feires med små og store, en gang i blant eller riktig ofte. Da preger det byen og Haugesund nærmer seg de gode drømmene.

Vår Frelsers kirke fungerer på sitt beste som byens hjerte. Så kan nye fireåringer sykle mellom bordene på menighetshuset, og nye konfirmanter lede oss i prosesjoner noen skritt til, inn i det hellige, alminnelige livet hos Gud.

Tusen takk for at du er her og må Gud signe dagene som kommer.